

Stab och medlemsdialog
Tomas Malmström, 08-677 25 02
tomas.malmstrom@energiforetagen.se

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till: i.e.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr I2021/01416

Remissvar angående utkast till förordning om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

- Energiföretagen anser att förordningen på ett bra sätt förtydligar hur beräkning av investeringsbelopp kommer att ske.
- Föreslagna årtal för redovisning, uppföljning och utvärdering av investeringar medför vissa problem. Den första redovisningen, redan år 2022, infaller för tidigt och riskerar att bli missvisande. Den sista, år 2028, sammanfaller med en ordinarie rapportering efter en tillsynsperiod och bör därför kunna utgå. Sammantaget anser vi att årtalen 2023 och 2026 är bäst lämpade som rapporteringstillfällen.
- Den utvärdering som ska göras avseende vilka investeringar som möjliggjorts av särskilt investeringsutrymme, i vilken mån kapaciteten har ökat och möjligheten att ansluta nya kunder kan komma att kräva ett omfattande underlag.
- Redovisningen av investeringar bör avse investeringar för samtliga tidigare år som redovisningsenheten har haft ett särskilt investeringsutrymme, om uppgifterna inte redan har rapporterats in. Detta för att säkerställa ett komplett underlag.

Generella synpunkter

Lagen om särskilt investeringsutrymme ger elnätsföretagen möjlighet att använda outnyttjade belopp från tidigare beslutade intäktsramar för 2012–2015 i sin verksamhet även för senare tillsynsperioder. Möjligheten är villkorad till att elnätsinvesteringar görs och dessutom att de överstiger vissa nivåer.

Energiföretagen anser att det här utgör ett steg i rätt riktning avseende elnätsverksamhetens förutsättningar, med tanke på utmaningarna på elmarknaden och där elnätets betydelse blir alltmer tydlig. Förordningen spelar en viktig roll för att nu tydliggöra för elnätsföretagen hur förutsättningarna för investeringar påverkas och vad det innebär för dem att ta del av möjligheten. Detta kan bidra till att lagen så snabbt som möjligt får den effekt som den syftar till i form av extra drivkrafter för investeringar.

Energiföretagen anser att förordningen på ett bra sätt visar hur beräkning av investeringsbelopp kommer att gå till. Det möjliggör simuleringar och beräkningar som visar hur de ekonomiska förutsättningarna påverkas vid olika investeringsnivåer. Det framgår även tydligt inom vilka områden närmare föreskrifter kan förväntas från Energimarknadsinspektionen.

Den osäkerhet som framförallt kvarstår avser den redovisning, uppföljning och utvärdering av investeringar som beskrivs i 8–11 §§. Förordningen lyckas inte undanröja alla frågetecken som finns inom det här området. Det är snarare några nya som tillförs. I frånvaro av ytterligare förtydliganden i förordningen är det först när föreskrifterna är utfärdade som hela bilden klarnar. Beroende på föreskrifternas utformning vet vi till exempel inte om systemstöd behöver utvecklas eller om några rutiner för informationssammanställning behöver ändras. Det kan medföra en fördröjning av de effekter som lagen syftar till, om elnätsföretagen avvaktar med att ansöka om särskilt investeringsutrymme och med att investera i högre grad, på grund av allmän osäkerhet om lagens innebörd.

Synpunkter avseende beräkning av investeringsbelopp 4–7 §§

Oavsett när en investering utförs under en tillsynsperiod måste den beaktas och ha möjlighet att bidra till investeringsbeloppet. Vi noterar att en nätkoncessionshavares samlade investeringsbelopp ska beräknas som summan av årliga delbelopp. Vår förståelse av föreslagen beräkningsmetod är att investeringar utförda under samtliga fyra år under tillsynsperioden ändå kommer att beaktas i investeringsbeloppet, även om delbeloppet för ett enskilt år skulle vara negativt. Om detta är rätt uppfattat förefaller metoden vara helt korrekt.

I 5 § hänvisas avseende värdet av investeringar och kapitalbas till förordningen (2018:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet. Rapporteringen enligt intäktsregleringens regelverk förefaller därför utgöra ett underlag för beräkning av investeringsbeloppet. Vi vill i det sammanhanget uppmärksamma att den rapporteringen dock inte innehåller investeringarna under det sista halvåret i aktuell period. Eftersom investeringar under hela perioden ska ligga till grund för investeringsbeloppet är det därför något som måste beaktas. Antingen i förordning eller i föreskrift måste det framgå hur rapporteringen ska anpassas så

att även dessa investeringar samlas in och inkluderas i beräkningen. Det bör även framgå tydligare om investeringar i det här sammanhanget ska vara påbörjade, ekonomiskt aktiverade eller tekniskt driftsatta för att ingå i beräkningen. Möjligen kan extra tid behöva ges för kvalitetssäkring av just dessa uppgifter avseende andra halvåret.

Synpunkter avseende uppföljning 8–9 §§

Uppföljning och utvärdering ska enligt 8 § ske vid tre tillfällen – 2022, 2025 och 2028. Vi konstaterar att tiden fram till det första tillfället 2022 är relativt kort, med tanke på att lagen inte har trätt i kraft förrän i juni 2021. Den korta tiden riskerar att medföra ett bristfälligt underlag att utvärdera. Företagen kommer inte att ha lång tid på sig att förbereda redovisningen eftersom närmare föreskrifter ännu inte är framtagna. Det kan leda till onödiga brister i underlaget på grund av det forcerade införandet. Det är dessutom oklart om samtliga berörda kommer att ha ansökt om särskilt investeringsutrymme redan till det första tillfället under 2022. En sådan ansökan kan skickas in ända fram till tillsynsperiodens slut.

Även om utvärderingsunderlaget förhoppningsvis blir redovisningsmässigt så bra som möjligt, kan innehållet visa sig olämpligt att dra några långtgående slutsatser ifrån. Om syftet är att utvärdera och följa upp effekten av just lagen om särskilt investeringsutrymme, är det tveksamt i vilken grad effekten har hunnit slå igenom. Förutsättningarna skulle kunna vara mer gynnsamma året därpå, det vill säga år 2023. En konsekvens av en sådan förskjutning skulle då vara att nästa tillfälle rimligen bör infalla år 2026.

Det sista tillfället, 2028, inträffar första året efter en tillsynsperiods slut och sammanfaller därmed med en ordinarie redovisning av bland annat investeringar enligt regelverket för intäcksregleringen. Förutom ökad arbetsbörda för både elnätsföretagen och Ei, med flera olika rapporteringar avseende investeringar, borde det övervägas om inte den ordinarie rapporteringen dessutom redan innehåller nödvändig information för uppföljning. I så fall skulle det sista tillfället kunna uteslutas.

Medan bestämmelserna i 8 § avser "*... de investeringar som görs ...*", anges i 9 § ytterligare bestämmelser i fråga om "*... de investeringar som görs möjliga ...*". Distinktionen mellan vilka investeringar som görs på olika grunder, bedömer vi vara mycket svår att göra och inte heller nödvändig. Det centrala i uppföljningen borde rimligen vara att utvärdera samtliga investeringar som görs, det vill säga enligt definitionen i 8 §, vilket även är vad elnätsföretagens redovisningsskyldighet avser.

Även avseende övrigt såsom ökad kapacitet och möjlighet att ansluta nya kunder, som enligt 9 § ska framgå av utvärderingarna, befarar vi att bestämmelsen kan leda till tolkningssvårigheter. För att uppföljning och utvärdering i enlighet med nuvarande formuleringar ska vara möjlig att göra, ser redovisningen ut att behöva vara relativt detaljerad. Det är därmed oklart i vilken mån redovisningen kan baseras på andra redan hos Ei befintliga uppgifter, vilket har varit ett önskemål som Energiföretagen har fört fram i tidigare remissvar i frågan. Vi vidhåller vikten

av att redovisningen så långt det är möjligt kan baseras på övriga rapporteringar (årsrapporten och intäktsregleringens rapportering efter en tillsynsperiod) och att kompletterande uppgifter bör begränsas. Med denna utgångspunkt bör formuleringarna av vad som ska framgå av utvärderingen ses över och förtydligas. Konsekvenserna för vad det innebär avseende elnätsföretagens redovisning är annars svår att överblicka.

Synpunkter avseende redovisningsskyldighet för nätkoncessionshavare 10 12 §§

Se ovan för synpunkter om redovisningstillfällena. Dessa är relevanta för såväl redovisningsskyldigheten som för uppföljning och utvärdering.

Ambitionen med redovisningen bör vara att tillgodose behovet av ett så heltäckande underlag som möjligt för uppföljning och utvärdering. Vi noterar i 11 § att redovisningen inte avser investeringar för samma tidsintervall som uppföljningen och utvärderingen för motsvarande tillfälle. Till exempel avser redovisningen år 2025 endast investeringar under perioden 2022–2024. Om en redovisning inte har skett 2022 men ett företag ändå har fått beslut om särskilt investeringsutrymme för perioden 2020–2023, bör redovisningen innehålla investeringar från och med 2020. Detta kan inträffa om företaget ansöker och får beslut om särskilt investeringsutrymme senare än första redovisningstillfället. Redovisningen bör alltså avse investeringar för samtliga tidigare år som redovisningsenheten har haft ett särskilt investeringsutrymme om uppgifterna inte redan har rapporterats in. Detta säkerställer att utvärderingen baseras på ett komplett underlag.

Åsa Pettersson

VD, Energiföretagen Sverige